

Régészeti tudományos ülésszak Szegeden

Napirenden az Alföld kutatásának újabb eredményei

Tudományos életünkben lassan hagyománnyá válik, hogy az Alföld ősi múltjának régész Szegeden többnapos tanácskozással gyűljön össze, hogy beszámoljanak legújabb eredményeikről. A tavalyi első ilyen konferencia után az idei háromnapos ülésszak megkezdésére tegnap délelőtt került sor a Csongrád megyei tanács székházában. Budapest és 15 vidéki város — Szeged, Hódmezővásárhely, Szentes, Szolnok, Debrecen, Nyíregyháza, Miskolc, Sárospatak, Eger, Tata, Székesfehérvár, Pécs, Baja, Kecskemét, Dunaujváros — mintegy negyven tudományos kutatója vesz részt a tanácskozáson.

Az ünnepélyes megnyitón megjelent Koczur Eva, a Művelődésügyi Minisztérium múzeumi főosztályának képviselője, Vízy Ottó, a Múzeumi Ismeretterjesztő Központ igazgatója. A József Attila Tudományegyetem Oktörténeti és Régészeti Intézeté, valamint a Móra Ferenc Múzeum rendezte tudományos ülésszak megnyitóján nagy számmal jelentek meg budapesti és szegedi egyetemi hallgatók is. Ott volt Valentin Weber régész, a Német Tudományos Akadémia képviselője, aki hosszú idő óta tanulmányozza az Alföld régészeti kutatásának problémáit.

A megjelenteket Bálint Alajos megyei múzeumigazgató köszöntötte, majd Döme Mihály, a Csongrád megyei tanács művelődésügyi osztályának vezetője nyitotta meg a tanácskozást.

Ezt követően került sor a tudományos előadások megtartására. Az első napon öt előadás hangzott el. Előadást tartott László Gyula budapesti egyetemi tanár, *Gazdapusztai Gyula* tanszékvezető docens, *Csalog József* szentesi múzeumigazgató, *Patay Pál* budapesti múzeológus és *Makkay János* dunaujvárosi tudományos kutató.

Az ülésszak ma délelőtt folytatja munkáját.

RÓKUS LEVEGŐJE

Kétségtelen, hogy a rókusi üzemek, közöttük is első helyen az erőmű, szennyezi a városrész levegőjét, és kormot lehel a házakra. Kellemetlen ez elsősorban a rókusiaknak, de az egész város levegője szempontjából is. A város vezetése a probléma megoldását napirenden tartja.

Szegeden a hőenergia-ellátást — amint erről lapunkban beszámoltunk — a jövőben a hévízre és az üllestről a városba vezetett földgázra alapozzák. Ez a tény — állapította meg Balogh Péter mérnök, a városi tanács építési és közlekedési osztályának vezetője — nemcsak energetikai szempontból jelentős, hanem egyúttal Szeged levegőjét is tisztábbá teszi, egészségügyi szempontból igen fontos.

Jövőre, éppen az üllési földgáz segítségével, a gázmű ábáhangja a hagyományos gázellátási módszert. Ez azt jelenti, hogy megszűnnek a retortás gázke-mencék, nem lesz szükség a drága szénre. Ennek következtében tisztul a Rókus levegője s egyúttal természetesen jelentős lesz a szénmegtakarítás is. A gázmű 1965-ben tiszta földgázt használ majd fel és azt felbotva, városi gázzá alakítva juttatja a hálózatra.

Az erőmű, amikor a kazánok, illetve a turbinák működnek, a széntüzeléses eljárással sok szennyező égésterméket bocsát a levegőbe. Ennek elkerülését biztosítja az a nagyszabású program, amely most készült el és jóváhagyásra vár. A következő, harmadik ötéves tervben ugyanis — a beruházási program szerint — teljesen korszerűsítik a szegedi erőművet. Erre a célra — közölte Kutasi Mihály, a DÁV központjának osztály-vezetője — több mint 100 millió forintot fordítanak majd a felújítások kereté-

- Mikor tűnik el a korom?
- Program az erőmű korszerűsítésére
- Jó az egész városnak

ben. Az erőmű új, körülbelül 5 megawattos turbinát is kap, amely a villamos-energia ellátásba segít s ugyanakkor gőzt is termel. A régi, öreg kazánokat kicserélik, csupán egyet hagynak meg belőlük, amelyet földgázüzemelésre alakítanak át. A kazánokban, amelyek az elgondolások szerint 25 tonnásak lesznek, s megfelelő kiszolgáló berendezésekkel látják el, széntüzelés helyett pakurával működnek majd. Ennek következtében megszűnik a korom. Így is keletkezik azonban bizonyos mennyiségű égéstermék, amelyet azonban az építendő 50 méter magas kéményt juttat a szabadba. A kémény elég magas lesz ahhoz, hogy az égés melléktermékeit a felsőbb levegőrétegekbe továbbítsa, hogy a széljárással kívül kerüljenek a városra.

Az erőmű korszerűsítése lehetőséget teremt arra is, hogy újabb üzemek kapjanak ipari és fűtési gőzt. Lehetséges az is, hogy mintegy 200 lakást — amely ezután épül — bekapcsoljanak a gőztávvezetékbe. A gőztávvezeték kiterjesztése szintén tisztábbá teszi Szeged levegőjét.

Jelenleg az erőmű 11 üzemnek, illetve intézménynek szolgáltat ipari és fűtési gőzt. A fő felhasználó most a Szegedi Konzervgyár. Még az idén bekapcsolják a gőztávvezetékbe a Csongrád megyei tanács tervező vállalatát s épül a vezetékek a kenderfontgyárhoz is. Jelenleg mód lenne arra — amint a DÁV-nál közölte —, hogy a szegedi fűtő-dót is gőzfűtéssel lássák el. Ez mind a szénmegtakarítás, mind a város levegője

szempontjából nagyon hasznos lenne. Költséges viszont a gőzvezeték megépítése a fűdőhöz. Mégis az illetékeseknek érdemben foglalkozniuk kellene ezzel a kérdéssel, mert megérné, hogy a fűtőtől mielőbb bekapcsolják a távfűtés rendszerébe. A költségek ugyanis viszonylag rövid idő alatt megtérülnek.

Az elgondolások szerint a harmadik ötéves tervben egybeek között az AKÖV új telephelye és a gépipari technikum is bekapcsolódik a távfűtésbe s bővítik felhasználását azokban az üzemekben, ahol most is alkalmazzák.

M. S.

Rendet a munkában!

A városi pártbizottság egyik tagja, aki gyakran megfordul a szegedi üzemekben, a következő megállapítást tette: „Ha mindenki intenzív munkával töltene el munkaidőjét, ez minden műszaki fejlesztés nélkül legalább egyévi plusz nemzeti jövedelmet eredményezne”. Jóllehet, nem tudományos számításokon nyugszik ez a kijelentés, s talán csak a huzamosabb idő óta szerzett kedvezőtlen tapasztalatok váltották ki, mindenesetre fején találta a szöveget. Vitathatatlan ugyanis, hogy több munkahelyen — amellyel, hogy a többség kifogástalanul látja el feladatait — egyesek több olyasmit is művelnek, ami nem megengedhető. Megtárgyalják a sporteseményeket, lottózásokat variálnak, trécselnek, cigarettáznak, cselengenek, mellékfeladatokban időznek, és így tovább. Az ilyenek csak az idő múlását, a műszak végét lesik, s kisebb gondjuk is nagyobb annál, hogy az üzem, a társadalom céljainak eléréseért törjék magukat.

Nemcsak a vezetők, hanem a munkaidőt ténylegesen kihasználó dolgozók is mind gyakrabban hangoztatják: ezt az állapotot radikálisan meg kell szüntetni. Ha a bányák mélyén, a futószalagok mellett, a nagyobb postai telefonközpontban és még számos munkahelyen szinte megállás nélkül mozogni kell a kéznek, akkor például az időbérésektől is joggal megkövetelhető mindenütt, hogy ne húzzák visszafelé a társadalom fejlődését. Az öntudatos munkások tömege nem elégszik meg azzal, hogy a magasabb teljesítmény után többet is keres (sajnos, még ez sem mindenütt mondható el nyugat felkiismerettel), ők szeretnék gyorsabb ütemet diktálni a szocializmus teljes felépítésében. Egészséges kétoldalú türelmetlenség ez,

mert lényegében a munkahalogatók ellen irányul az életszínvonal határozottabb emelkedéséért. Az egyoldalú türelmetlenkedők minduntalan „kiverik a balhét”, mert nincs még nálunk minden az ő szájuk íze szerint, közben állandóan kivonják magukat a nagyobb célfeladatok végrehajtásából. Mikor mondják már meg nekik, hogy elég? Forradalmunk mai szakaszában nem nagy hangra, hanem elsősorban pontos, termelékeny munkára van szükség.

Köztudomású, hogy vezető tőkes országokban magasabb az életszínvonal, mint nálunk. Viszont az is az igazsághoz tartozik, hogy ott a munka termelékenysége is magasabb, nemcsak a technika fejlettsége, hanem a nagyobb munkaintenzitás miatt is. Egy kapitalista üzemben elképzelhetetlen, hogy valaki akár egy pillanatra is más csinálgon, mint amivel a munkavezetője megbízta. A gyáron belül olyan szigorú a szervezethez, az ellenőrzés, hogy a fegyelmezetlenség úgyszólván lehetetlen. A Szeged megyei jogú városi tanács vb elnöke is hasonló tapasztalatokat szerzett, amikor egy delegáció tagjaként Angliában járt.

A lógósok szeretnek arra hivatkozni, hogy nálunk nem tőkes világ van, hanem demokrácia. Ez igaz. Csak hogy a demokrácia nem szabaddaság, felelőtlenkedést jelent, hanem éppen ellenkezőleg: szigorú rendet és tervfegyelmet. És ebben a kérdésben nincs alku azokkal sem, akik a legelső feladatok elvégzéséért valamiféle humanizmusról prédikálnak. A termelés és a termelékenység növeléséért felelős vezetők ne hagyják magukat megfélemlíteni a dolgozók érdekeire, az emberiségre hivatkozó hamis jel-szavaktól, hanem követeljék meg bátran a pontos, min-

ségi munkát. A munkafegyelmet megkövetelő határozottság és erély természetesen nem tévesztendő össze a durvasággal. Mivel nálunk nem a tőkésnek dolgozik senki, hanem a társadalom és benne saját egyéni boldogulásáért is, a dolgozók érdeke ellen cselekszik az, aki a munkaidőt szórakozásnak fogja fel.

Olyan egyszerű ez, hogy bárki megértheti. Mégis előfordul, hogy a pártbizottság tanácsát, amikor problémák adódnak a munkafegyellemmel, Néhol — például a konzervgyárban — olykor a könnyebbik megoldást választják a nevelés helyett, s már eleve kijelentik, hogy az emberek egy része javíthatatlan. Ezért tehát ahelyett, hogy foglalkoznának velük, szívesen szidják őket, és sopánkodnak a megoldatlan nehézségek láttán. Pedig ez a lehető legrosszabb módszerek egyike. A hitetlenség az emberben könnyen rideg parancsuralmat, durvaságot szülhet, s ez már valóban a kapitalista üzemeztetés jellemzője. A kommunista párt szilárdan azt vallja, hogy minden ember nevelhető, csak megfelelő módszereket kell alkalmazni. Egy ruhagyári osztályvezető mesélte el, hogy felvette az üzembe egy börtönből szabadult fiatal férfit. Többet legyintettek, hogy kár az energiáért, úgysem lesz belőle soha rendes munkás. Ebből fakadt, hogy már eleve ilyen szemszögből figyelték a munkáját. Várták az alkalmat, hogy önmaguk igazolásáért mikor csaphatnak le rá. Nem kellett sokáig várnok, mert az illető egyszer elaludt munka közben a rak-tárban. „Fegyelmet neki, vagy kirúgni!” — hallatszódott innen is, onnan is. Az egyik józanabb vezető azonban másféleképpen gondolkodott. Mintegy másfél óráig szépen, csendesen hangon elbeszélgetett a „javíthatatlan-nal”, aminek eredményeként az halálán megköszönve a jóindulatot és a bizalmat, megígérte, hogy többé nem lesz rá panasz. Állta is a szavát.

Sajnos, némelyek még ma sem azt nézik egy ember megítélésénél, hogy mennyit dolgozik, hanem a múltjában vájkálnak minduntalan. Ez gyakran arra jó nekik — tisztelet a kivételnek —, hogy a maguk gyatra munkáját palástolják, másfelé tereljék a figyelmet. Megesik, hogy a „flekkes ember”, akit a rendőrség kérésére vettek fel valamelyik vállalatához, már nem bírja nézni a „tiszták, hőfehérek” semmittevését és bizonytalanul megfigyeli, hogy dolgozni is kellene. Erre rá-támadnak: „mit jár neked a szád, hiszen a börtönből jöttél”. Nem tudni, hogy az erkölcs és tisztesség eme őrei felfeltették-e már magatartásuk lehetetlen voltát, annak romboló hatását, de annyi bizonyos: akik bármilyen okra való hivatkozással hamis érvekkel, vagy rossz példával bomlasztják a munkafegyelmet, előbb vagy utóbb szembekerülnek a társadalommal.

Ebből egyenesen következik, hogy a fejlődni, a kitűzött célt minél gyorsabban elérni kívánó társadalom nem tűrheti meg a kerékkötőket. Ahol a nevelés, a szép szó, az okos érv falrahangy borsó, ott erkölcsi kötelesség erősebb eszközökhöz folyamodni. Olyan legkor megteremtésére van szükség, amelyben mindenki természetesen veszi, hogy a munkabéért tényleges munkát kell végezni a műszak kezdetétől a végéig. Ha egyesek kilépéssel fenyegetőznek — ez elég nagy divat mostanában —, inkább menjenek isten hírével, mintsem tovább rombolják a közösség fegyelmét.

A rejtett tartalékok tehát az emberi munkában is óriásiak. Ezeket a tartalékokat feltárni a termelés fokozása érdekében, halaszthatatlan tennivalók.

F. NAGY ISTVÁN

A fiúk igazságot kaptak

Fiatlajaink az Úttörő- és a KISZ-szervezetek felhívásának eleget téve lelkesen indultak a nyári szünetben munkára, a munkaerő-hiányt nyál küzdő vállalatok segítségére. Az országban szűkös ezrek áldozták fel pihenésüket azért, hogy segítsenek az iparnak. Fiatal gyerekek, akik még csak először engedelmességek a hívó szó varázsának, és azok is akik már értették: segíteni kell ismét.

Igy került — a felhívás nyomán — két 13 éves fiú: Kószó Ferenc és Szélpál László a Szegedi Falemezgyárba.

Ők magukévá tették az elvet, de sajnos csalódtak.

Hogy miért? Mi történt velük?

Június 15-én mintegy 50 társukkal együtt őket is tájékoztatta a vállalat megbízottja a munka feltételeiről. Elmondta, hogy nyolc órai munkára alkalmazzák őket 5 forint 40 filléres órabérral. Ezután el is kezdték működésüket. Dolgoztak becsületesen.

Július 8-án azonban kellemtelen meglepetést tartogatt számukra. Előjük tettek egy július 2-i keltezésű szerződést, melyben az állt, hogy az órabéruk 3.40 — 2 forinttal kevesebb, mint az ígért —, s nem is augusztus 15-ig alkalmazzák őket, hanem csak július 15-ig.

A gyerekek elindultak keresni igazukat. Illetve nem is a gyerekek hanem a szülők.

Július 22-én összeült a Szegedi Falemezgyár egyeztető bizottsága. Részben igazat adtak a gyerekeknek. Június 15-től július 18-ig a szóbeli szerződésnek megfelelően kötelezték a vállalatot, hogy 5.40-es órabért fizessen a fiatalok munkájáért. A hátralevő időre viszont csak 3.40-es órabért állapítottak meg.

A gyerekek s szüleik nem törődtek bele. Érezték, igazuk van. Nem lehet egy vállalat képviselőjének szava csak szó. Fellebbezték a falemezgyár egyeztető bizottsága döntése ellen a területi egyeztető bizottsághoz. Itt döntötték el igazságosan az ügyüket.

Kovács Attila

Szegedi művészek

Bókay Mária

— Bókay Mária? — Nincs bent, kérem, ma nem próbál — válaszolja kérdéssemre a színház portása. Akkor hát nincs más hátra, otthon kell megkeresnem. Az Oskola utcai ház első emeletére érve kicsit tévovázom, nem tudom az ajtószámot, Aztán találok rá becsöngetek az egyikben. Házias öltözötű, komoly arcú, fiatal nő nyit ajtót. Elnézését akarom kérni a zavarásért, mikor kiderül, hogy jó helyen járok.

Mikor megmondom, miért keresem, meglepetten, kicsit hitetlenkedve néz.

Nem lesz könnyű dolga. Rossz interjúalany vagyok — mondja mentegetőzően, miközben a szobába érünk. Pár perc múlva azonban már javában folyik

a közvetlen hangú, feszletlen beszélgetés. S örömmel látom, hogy szerencsém van, a legjobb interjúalanyt kaptam. Józan tárgyilagosság, ismerettség, szakmája ismerete és szeretete jellemzi Bókay Máriát.

Először az ideai bemutatóról, a Leventuláról beszélgetünk.

— Operettszakra végezte a főiskolát? — kérdezem, a kitűző alakítás nagy sikerére gondolva. — Nem, prózai színész vagyok. Operettet csak azért juttattam, mert kevés a színházban az énekes színész. De szívügyem a próza.

— S van lehetőség színi operettjeit?

Luxemburg grófját, a Potyautast, az Annabált a Mária főhadnagyot, sőt szerepelt egy Mozart-operában, a Varázsfuvolában is. Paminát énekelte.

Repül az idő, s még annyi mindenről nem beszélünk.

— Hogy került a főiskolára? — Közvetlenül érettségi után jelentkeztem először. A harmadik vizsgán estem ki. Aztán egy évig jogot hallgattam az egyetemen, és júniusban újra jelentkeztem. Felvettek. Szerettem főiskolára járni. Nagyon sokat kaptunk Adám Ottótól, osztályfőnökünktől. Ő oltotta belénk a magasrendű színészi munka iránti igényt, amit többi tanítványjaival együtt én is szeretnék megvalósítani.

Nagy Katalin